

протареа економіеі кышпене, кз атыт маі пзцінэ пентрз пашчереа вітелорѣ, въ ведеді сіціи але трече пе ачеле дп вештеле прінчіпате дела мі де песте Дзпъре, зпдо въ петречеці кз еле чеа маі шаре парте а віеді сзет черыкѣ ліверѣ, кзм въ шерце кз економіа вітелорѣ де врео 30 40 ані дп кочи? пстеді Двобстр дптары, пзпкндѣ шѣла пе коншчѣнѣ, кзмѣ требеле Дв. астылі ве мергѣ а-тытѣ де віне дп прівінца кшчѣнѣ де авері матеріалі, — кычі де кзытъръ пз дпкане ворѣ, — дп кзытѣ сѣ потеді зиче: пзрїмѣ кз і-піпа ліпшгїтѣ, кз пе амѣ асекзратѣ віторїкѣл копїлорѣ, пеподїлорѣ шї стрѣпеподїлорѣ пострїі пе вѣкзрї дпайте? аѣ пз ве крескѣ дп тоте пзрїде грезтїдї шї педече, пе каре пз сѣптеці дп старе але дпльгѣра фъръ жертѣ дпсептїорїе? Оре пз с'арѣ асекзра віторїкѣл фїлорѣ шї пеподїлорѣ Дв. мзлѣтѣ маі віне, кзндѣ а'ці лза месзрї, ка еї де тіпзрїсѣ сѣ се прѣгѣтѣскѣ кз челе де грезвїнѣцѣ парте пентрз дпзрѣцїшареа пеподїкѣл, парте пентрз а месерїелорѣ, каре депрїпсе віне, адскѣ омылі о пѣне мзлѣтѣ маі дзлче де кзытѣ віаца пзторѣскѣ шї прїп каре а'ці да шї пепорылі вѣрзаци дпделенці, грезкѣ прїп шкѣла есперїцеці, іар пз вѣтзці пзмаї де нѣош мї де пдой, де крїведзлѣ іерпѣ шї де аршїда верей? — Оре дпделенкѣл дзвѣ Дв. віне, пз а'ці потеа рѣдїка ічі колѣ кте о фабрїкѣ, дела каре сѣ ве лзаци прочетеле кз маі шаре шїзрїнѣцѣ де кзытѣ дела міей, пе каре ві'ї тѣлѣ вѣпѣлѣ дп Дзпъре, шї пе лжгѣ каре с'арѣ потѣ хрїпї шї серѣтїеа чеа мзлѣтѣ, че вате педїчтетатѣ ла зшеле Двобстр? (Ва зрѣта)

Монархїа Абстрїакѣ Трансіванїа.

Десуре прїнчїпзлѣ конфесїонале дп прівїнца дпвзѣтшѣпѣлѣ пзвїкѣлѣ.

Сїбіїѣ 5 Феврзарїѣ. Дзлѣ че дпалта стѣпнїре а пзвїкѣлѣ дп прїпѣвѣра аызлї 1850 прїнчїпзлѣ конфесїонале пентрз скѣлеле пonzларї, шї дїпнасїал, с'а редїкатѣ дп мзлте пзрїдї гласзрї про шї коптра, шї прїнчїпзлѣ ачестѣ а фостѣ акзшї дптр'о парте, акзшї дп-тр'алта трасѣ шї тзлѣтчїтѣ дзлѣ кзм адекѣ пѣтѣтѣ интереселе, шї дорїнца пзрїлор агзртїорїе сѣѣ хзлїторїе де пменїтѣлѣ прїнчїпѣ — Ної пзне вомѣ лѣса нїчі кз апзрѣторїі нїчі кз коптрарїі лѣї дпвreo полемїкѣ, чї пе азлѣтѣ дпдатордїі а арѣта пзвїкѣлѣ маі пзціп вѣрзатѣ дп треблѣ кресдерїі пзвїчѣ, че а дпдентатѣ пре дпалта стѣпнїре а пзне прїнчїпзлѣ ачеста де басеа шї фзндатемѣтѣлѣ скѣлелорѣ пonzларї, шї дїпнасїалї. Маї пайпте дпсѣ вомѣ атїпце пексзртѣ прїнчїпзлѣ дпсзшї, ашїа прекзп с'а хотзрїтѣ дела локзрїле дпалте.

„Скѣлеле пonzларї аѣ сѣ сервѣскѣ Тїперїмеї маї кз сѣмѣ пентрз кресдерѣ, пентрз ачееа дп еле дпвзѣцїтзра релїцїзней есте де о прекзшїпїторїѣ дпсѣпшѣтате, шї аре сѣ стѣ кз бїсерїка дптр'о дзлѣтърѣ маї стрїпсѣ, шї а се тракта дп тотѣ локзлѣ, зпде есте пзпмаї кз потїпцѣ ка о каѣсѣ а Котзпїеї Бїсерїчедї“.

„Дпгрїцїрѣа, іпспекцїзпѣа, шї повзѣзїреа скѣлелорѣ пonzларї есте трѣва кзпѣлѣ а статзлѣ шї а бїсерїчї“.

„Десзрїдїреа конфесїонале аре локѣ шї ла дїпнасїї іаршїі кар рѣгѣлѣ, іпспекцїзпѣ шї повзѣзїреа дпвзѣцїтзрей релїцїї се кзвіне дїрѣгїторїей бїсерїчедї дптр'о копделечере кз статзлѣ“.

Черѣтѣндѣ кз кзвенїта вѣгаре де сѣмѣ спїрїтзлѣ прїнчїпзлѣ ачестѣ, шїор пе вомѣ конвїнце пентрз че дпалта стѣпнїре л'а а-лесѣ де басеа шї фзндатемѣтѣлѣ, пе каре аѣ сѣ зїдѣскѣ скѣлеле пзвїчѣ пonzларї шї дїпнасїалї, ка сѣ дѣе Тїперїмеї дорїта шї кореспїзлѣторїа кресдерѣ.

Шї дптрз адеврѣтѣ vedemѣ кз моралїтатеа зпшї попорѣ се дес-вѣлѣтѣ дзлѣ адеврѣтѣ релїцїосїтате. Кз кѣт зпшї омѣ а прїмїтѣ делї дпвзѣторїї, дела прїнчїпї сѣї о ідеѣ маї лѣтѣрїтѣ маї кїарт шї маї адеврѣтѣ десуре релїцїзпѣ, кз атытѣ ворѣ фї шї аллектїрї-ле лї маї солїде маї статорїчѣе, пѣравлѣл маї вѣпѣ, характерлїшї шї моралїтатеа маї констанцї, шї дїп коптрѣ, кз кѣт ідеа релїцїзней ва фї маї сѣкѣ, маї віготѣ, маї свнеретїдїосѣ, шї екстраванганте, кз атытѣ ворѣ фї шї аллектїрїле лї маї мїшкѣторїе маї шїорѣ, пѣравлѣл маї реѣ, характерлїшї маї пзціпѣ, шї моралїтатеа маї сз-перфїчїале. Ачестѣ че зїсерѣлѣ де індївїде сїпгларїе аре валѣореа сеа ка рѣгѣлѣ (кычі есечїзпїшї сѣпѣ дп тотѣ локзлѣ) шї ла дп-трѣїле затїліе, шї ашїа тренпатѣ шї ла дптрѣїле пonzлорѣ.

Едскацїзпѣа пonzлорѣлор трѣзѣе дарѣ сѣ се вазѣсѣ пе адеврѣ-тѣле ідеѣ але релїцїзней ка сѣ прѣсепересе, шї се кореспондѣ ско-пзлї. Дпсѣ прекзп копї сзгѣ пѣравзрїле шї дпвзѣлѣ лїмба пзрїп-дїлорѣ сѣї, ашїа еї прїмескѣ тотодатѣ шї челе дп тѣї ідеѣ але релї-цїзней дела пзрїпцїї лорѣ, пентрз ачееа прекзп, фїеще каре затїлѣ аре обїчїзрїле сѣле, ашїа шї фїе каре релїцїї аре прїнчїпї сѣї, карїї се деосевѣскѣ де ачїеа аї алторѣ релїцї; шї фїнд кз ачестї прїнчїпї релїцїонарї іпфлїнѣдѣсе дп тотѣ віаца омылї, шї дї сер-вѣскѣ де дпдрептарїѣ дзлѣ каре сѣ шї дптокмѣскѣ віаца сеа ка четѣдѣпѣл дптрз тотѣ, шї ка кресцїпѣ дп деосевї, есте лзкрѣлѣ дпв-депатѣ, кз дпалта стѣпнїре, кареа прѣцїсѣше шї чїпстече релї-цїзпѣа тзтзрорѣ сзпшїлорѣ сѣї фърѣ деосевїре, пз а потзтѣ алтѣ маї вѣзлѣ, шї скопзлї маї кореспондѣторїшї прїнчїпѣ сѣ пзлѣ де басеа шї фзндатемѣтзлѣ едскацїзней пзвїчѣ дп скѣлеле пonzларї шї дїпнасї-алї, декѣт Прїнчїпїзлѣ копфесїонале.

Пзїндѣ дпсѣ дпалта стѣпнїре де басеа едскацїзней пзвїчѣ прїн-чїпзлѣ копфесїонале дптрз тотѣ, п'а ескїсѣ потїпцїа, ка сїпгларїї пзвїларї аї ачестѣї, сѣѣ ачелїї копфесїонї сѣ пз кзтезе а лза крес-дерѣа шї дпвзѣцїтзра сеа ла алтѣ копфесїзпѣ, нїчі аре потере зпа сѣѣ алта копфесїзпѣ а копчедѣ, сѣѣ а денѣга зпшї сѣѣ алтѣ індївїдѣ де алта копфесїзпѣ фреквентареа шкѣлїеї сѣле, прекзп вреѣ зпшї се есплїче прїнчїпзлѣ копфесїонале, пз нїчі декзп, кычі десуре ачестѣ а дпгрїцїтѣ статзлѣ зпде зиче:

„Фреквентареа шкѣлїеї декѣтърѣ копї де алтѣ копфесїзпѣ, де-кѣлѣ пентрз каре есте еа дестїпатѣ, пз се іпѣте опрї дп партеа дї-рѣгїторїелорѣ статзлї.“

Де шї дпсѣ пз е опрїтѣ зпшї індївїдѣ де алта копфесїзпѣ а фре-квентѣа шкѣлеле че сѣпѣтѣ дптокмїте пзмаї пентрз ачееа копфесїзпѣ, елѣ тотзшї дп шкѣла де копфесїзпѣа стрїпсѣ, пз е дптр'а сеа, чї е пзмаї зпшї ѣспѣ, шї аре сѣ се дпдрепте дп тоте дзлѣ рзндзїала шї датїпеле, че се дїпѣ дп ачееа шкѣлѣ, токмаї ашїа прекзп vedemѣ дп віаца практїкѣ дп соцїетатеа оменѣскѣ.

Дѣкѣ дарѣ дп соцїетатеа зпашѣ, шї дп віаца практїкѣ vedemѣ, кз рзндзїала зпїеї касе есте кз атытѣ маї вѣзлѣ шї маї начпкѣ, кѣ кѣт сѣпѣтѣ маї пзціпї шї маї омонїї стѣпнїї ла дѣлса, кз кѣт маї тарѣ трѣзѣе сѣ фїмѣ маї кз вѣгаре де сѣпѣ пентрз ачееа касѣ, зпде се крескѣ шї се адапѣ копї пострїї кз дпвзѣцїтзрї, ка дп ачееа сѣ етѣпѣдѣскѣ вѣпа шї начпїка оръндзїалѣ. Ачестѣ дпсѣ пз се пѣте а-жзпде алтѣлїшї, декѣт дѣкѣ ачееа касѣ ва авѣ маї пзціпї шї маї о-монїї стѣпнїї, сѣѣ еспїрїтзндзпѣ маї апрїатѣ, дѣкѣ фїеще каре копзлѣ бїсерїчѣскѣ ва дпгрїцїї де шкѣла сеа дзлѣ пзсзлѣ прїнчїпѣ копфесїзпѣале дела дпалта стѣпнїре.

Ачест адеврѣтѣ л'а кзпоскзтѣ прѣ віне шї дпалта стѣпнїре, кычі зиче: „Дїпнасїїле парїтетїче (пентрз орї че копфесїзпѣ) аѣ а се тракта пзмаї ка есечїпїзпѣ.“

Стѣндѣ ачестѣ прїнчїпѣшї рошнїї де шї сѣптемѣ де о нацїзпѣ, дпсѣ де доѣ копфесїонї, авемѣ сѣ дпгрїцїтѣ фїеще каре дп партеа сеа десуре просперареа шкѣлелорѣ пѣстрѣ прекзп vedemѣ шї ла алте копфесїонї тот де о нацїзпѣ. Ачестѣ дпсѣ о потемѣ фаче дп фърѣдѣскѣ драгостѣ шї дп копделечере нацїонале, пої потемѣ ста-кѣ шкѣлеле зпшї лѣлѣ алцїї де вомѣ пзлї прїнчїпзлѣ ачестѣ, шї вомѣ дпгрїцїї де шкѣле дп парте, токмаї ашїа прекзп дпгрїцїескѣ дої фзрїцїї де каселе лорѣ дзлѣ трѣзвїнѣтеле шї лїпселе че ле аѣ, шї пз пе вомѣ местѣка дп трѣвелѣ алтора, авзлѣшї пайпте ѡкілорѣ зїкала пonzларѣ дпсѣ прѣ адеврѣтѣ „Ної сѣптемѣ фзрїцїї, дар пзцїде пѣстрѣ пз сѣпѣтѣ сзрорї.“ Апої пз vedemѣ пої дп зпа шї ачееа гзѣ-дїпѣ флорї кз мїросзрї, шї кз колорї деосевїте, шї чїне кѣтѣлѣ а зиче кз зпа сѣѣ алта арѣ мїросї шї арѣ фї маї віпс колоратѣ де кѣт чеа лалѣ. Пентрз че дарѣ сѣ пе чергѣшї: ѡре акзї шкѣлѣ есте маї вѣзлѣ? Неажзпзрїле шї лїпселе шкѣлелорѣ сѣ потѣ маї шїорѣ радїка, дѣкѣ котзпѣа зпде есте местѣкагѣ, ва дпгрїцїї ка дзлѣ пропорцїїзпѣа пonzларї сѣ се ажѣте атытѣ зпа кѣт шї чеа лалѣ, кычі амзпдоѣ аѣ зпа шї ачѣа сѣзлѣпѣ цѣлѣтѣ а кресче адекѣ пе ро-тѣпѣ сѣ фїе омѣ де оменїѣ, сѣ прѣдѣеакѣ стѣпнїрѣа шї лѣїлѣ каре дї даѣ секзрїтате, сѣ опорезе бїсерїка шї пе маї марї сѣї, шї сѣ фїе четѣдѣпї кресцїонїї Монархїлѣ сѣї. Сѣ пе етѣлѣшї дарѣ тоцї рошнїї де амзпдоѣ копфесїонїле дїп орї че провинцїе пентрз ажзпцѣреа ачестѣї цѣлѣтѣ прѣ дорїте, дпсѣ етѣлѣцїзпѣ

месеріе лоръ; локзиторі дн Milanъ ашіа даръ съ нъ фіе днргіці, чі съ айбе днкредере дн привегіереа ші скзтіреа авторітділоръ. Milanъ 7. Февр. 1853.

Коптеле Страссолдо ч. р. тарешалъ локздіторіѳ.

— Gazeta de Viena днпъртъшешче днкъ о прокіетъдізне дн партеа Марешалелзі Радескі. Прокіетъдізне кьтрь локзиторі дн регатълъ Lombardo-Venetikъ:

Спре днтрееіреа пьелікаціонеі еміте дн Gazeta de Milanъ дн 7. але к. л. Nr. 39. афлъ а маі пьеліка зрѳтѳоріеле: О ротъ крїмінале, дларшатъ къ кздіте а пьелітѳ дн 6. але к. л. сѳръ не вліде ходеще аспра зпоръ офіціалі ші солдаці снгратїці, днптре карїі зече ремасеръ морці, ґръ 54. фьръ маі мьлтѳ сѳъ маі пьднѳ рьніці. Пьтрьнеѳ де чеа маі профьлѳ авомїнаре кьтрь чеа маі зрѳтъ крїміне, адекъ оторьлѳ ходекъ пьїмітѳ, сьлѳ сїлітѳ а днтрееїнда месьре аспре аспра четъдеї Milanъ, ші ашіа не те мейлѳ амерїндерїлоръ кзпрїне дн прокіетъдізнеа меа дн 19. Ізлїлѳ 1851. амѳ ordınatъ, презьм зрѳеълѳ:

1 Песте четатеа Milanъ сьнзчїеълѳ градълѳ челѳ маі аспрѳ де аседїтъ, каре се ва пьне дн лькраре къ тотѳ аспїреа дн тѳте копсекзепціеле селе.

2 Тотѳ стрїлії сьнзїціонї се дьдсїе азарѳ дн четатеа Milanъ.

3 Четатеа Milanъ аре а днргїці не вїеадѳ пентрь сьсїїнереа челорѳ рьніці, презьм ші пентрь а фамїїелорѳ челорѳ кьзвїці.

4 Пьлѳ че се ворѳ адьче ші педесї зрїторї крїмінелорѳ комїсе, есте четатеа Milanъ даторїѳ, а пьлї днтрееї гарнїсоне, каре дн каѳса ачесторѳ днжмїлѳрї е фѳрте фатїгатъ, компетенці естраордїнарїе, де каре конпрїзвїдне днсь сьлѳ скзїте ачеле indivїде, каре сьлѳ кьпоскзте де алекате Гьбернлїлѳ, цїпъсе де орї че класе але попорьлї.

5 Амї ресервезѳ де а маі днпъне четъдеї Milanъ ші алъ педепь сѳъ конпрїзвїдне, дьлѳ кьм се ва ведѳ дн ресьлтатълѳ черчетъреї, къ а мерїгатѳ.

Спре одїхпа комїне факѳ тотѳдеодатъ кьпоскзтѳ, къ лїнїшеа пьелїкъ нъ с'а маі тьрзвратѳ пїкїрї дн тотѳ регатълѳ. Верона дн 9. Феврварїѳ.

Франція.

Парїѳ. Газетеле „Констїтудїоналѳ“ ші „Пеї“ кзпрїндѳ знѳ артїкълъ интересанте деспре кьсъторїа лїї Наполеоне, каре е днпїтълатѳ „Днпъртѳса Езженїа“, ші сопъ ашіа: Спре дьререа лѳсертъ афлѳшѳ дн історї мьлте реціне, каре нъ сьлѳ декжтѳ пьмаї фемеї; днсь фьр де прѳ мьлтѳ галантерї потешї ші ачееа зїче, къ се афлъ дн лъте ші мьлте фемеї, каре сьлѳ вьднпече, де а фї реціне. Днпъртѳса Езженїа есте о асѳелїѳ де фемее. Алецереа Днпъртѳлї, че а кьзвѳтѳ аспрѳї, ар фї дестълѳ довадѳ пентрь ачѳста. Наполеоне III. а арьтатѳ маі мьлтѳ кьшпѳтѳ, маі мьлтѳ прекалкъларе ші знѳ сьлѳе къ мьлтѳ маі рече, декжтѳ сь пѳтъ чїшеа пресьзїне, къ дѳръ ар фї фостѳ рьлїтѳ де ѳрѳа патїнѳ а знїї мѳментѳ. Адевератѳ, къ фаїша деспре кьсъторїа днпъртѳтѳскъ ла днчензтѳ нъ фз бїне врїмїтѳ дн партеа вьрсеї, днсь снаїма еї а фостѳ фьръ де нїчі о вась, ші пьмаї декжтѳ а доза зї шї а венїтѳ ґръшї дн фїре. Нішїка нъ е ашіа де сїмїдїорїѳ пентрь імпресївнї, ка кредїтѳлѳ. Бьрса се лѳгьлѳ кьте одатѳ, ачї се сзїе, ачї се погѳръ фѳрте таре. Днсь спре порѳїре гьбернеле нъ се знїѳ дн темплълѳ еї. Попорьлѳ маі цензїнѳ ші маі сїгьрѳ днтрѳ інстїктеле селе, а прїчензтѳ дндатѳ кьцетълѳ Днпъртѳлї, ші а прївїтѳ дн ачѳста кьсъторїѳ нъ пьмаї о довада знеї сїмїдїї профьнде ші серїѳсе, ші знѳ актѳ алѳ знеї іndependїндї новїле, чї тотѳдеодатѳ ші о дндестъларе а знїї интересѳ полїтїкѳ маре ші о консоїдаре а днпъртѳїеї басате пе вѳтерїле свверенїтѳдїї націонале. Дьлѳ ачесте терѳе автореле ла аїанцїеле де прїнціпї фадѳ къ кьсъторїа днкеїатѳ де Наполеоне III, ші зїче: Ної нъ не сьїмїѳ, а декїара къ Днпъртѳлї Наполеоне III. н'ар фї потьтѳ с'шї іае де содѳтѳ пе о прїнціпїсї днп фамїїїле свверане але Езропѳї алмїп-

треа, декжтѳ пьмаї прїн дозе мїжлѳче атжтѳ імпосїбіле, кьтѳ шї трїсте: прїн знѳ ресвелѳ, сѳъ прїнтр'о днжосїре. А атака Езропа, сѳъ а днжосї днпъртѳїа Францѳзскѳ, ачѳста а фостѳ алтернатїа пре лълѳт каре ар фї потьтѳ ажьпце ла опѳреа знеї аїанцїе дїнастїче. Дїнастїїле челе векі се мїндрескѳ къ орїїїнеа лорѳ чеа аптїкѳ. Еле пѳртѳ пе фьрпте сьїнженїа тїмшлї, еле аѳ потереа лорѳ дн трекзтѳ; еле се акопере къ історїа ка къ знѳ скзтѳ. Еле шї аместекъ сьлѳчеле, пьмаї спре ашї днгрѳдї троньрїле маї бїне. А чере дела днпселе, ка сь прїмескѳ пе свьрнаторїї чеї глорїонї, карїї се днлѳлѳ прїн глорїѳ сѳъ прїн пенїѳ, дн шїрлѳ ші дн фамїїїле лорѳ, днсемнеълѳ атжтѳ, кьтѳ а претїнде, ка с'шї зїте де патера сеа. Еле о факѳ ачѳста пьмаї атъчї, кьндѳ сьлѳ сїлітѳ спре ашіа чеа прїн іnteresълѳ мьлѳтѳрїї, сѳъ алѳ ферїціеї лорѳ. Ашіа е, кьндѳ знѳ свьрнаторе есте знѳ конкеранте, кареле днпїнде гранїцеле, стрѳформѳеълѳ націоналїтѳдїїле, декретѳеълѳ дїнастїїле, атъчї афлъ елѳ о аїанцѳ дїнастїкѳ пентрь сїне. Дѳкъ Наполеоне III. ар фї жькатѳ ачееашї роль ка шї зпкїс сѳъ, дѳкъ шї ар фї днкредїнцатѳ порокълѳ сѳъ знеї лъпте децїсїе, шї ар фї кьшїгатѳ, ар фї датѳ Церманїеї шї Італїеї тїтълеле лорѳ націоналї Францѳзїї днпъртѳтѳ, шї къ о арматѳ маре ар фї днпратѳ дн вр'о решедїндѳ; атъчї, дншїндѳ къ паче, лєне ар фї потьтѳ фаче, ка сь і се ѳерезе вр'о кьсъторїѳ, днсь атъчї алтарълѳ, де кьпнїтѳ днїнїтѳ кьрїї ар фї днцензїкїатѳ къ о фатѳ де реце, ар фї фостѳ кьлїдїтѳ пе рїнеле знїї ресвелѳ. Дѳкъ Наполеоне III. ар фї фостѳ знѳ амбїціѳскѳ ордїнарїѳ, шї ар фї воїтѳ пентрь опѳреа знеї аїанцїе дїнастїче сь днжосѳскѳ ші сь змїлѳзе Францїа, атъчї къ знїт сѳмтѳ къ прѳдѳлѳ ачѳста ар фї потьтѳ сь мїжлѳчѳскѳ о аїанцѳ дїнастїкѳ. Пентрь знѳ алѳ доїлеа Ватерлоо морале, сѳъ пентрь знѳ алѳ конгресѳ де ла Вїена нъ ар фї прѳцетатѳ пѳте Езропа monarхїкѳ, де а трїміте дн палатълѳ Тзїлерїлорѳ зпа днптре челе маї стрїлѳчїте шї маї фьрѳѳсе фете але селе. Днсь конпратълѳ де кьсъторїѳ н'ар фї фостѳ алта, декжтѳ знѳ конпратѳ де ршїїне. Днсь нъ! Днпъртѳлѳ н'а врѳтѳ сь кьшпере о аїанцѳ дїнастїкѳ къ прѳїцїлѳ пьчеї сѳъ алѳ опѳреї. Елѳ а воїтѳ маї вьзкрѳсѳ сь рѳмѳтѳ нѳ френїтѳ шї таре, декжтѳ а се вьрѳ днптре рецї прїнтр'о днптре прїндере пьвзлѳ, сѳъ прїнвр'о кьчесїзїне. Елѳ маї вьзкрѳсѳ а врѳтѳ сь ле фїе снчерълѳ лорѳ аїантѳ, декжтѳ непрїетїнълѳ, сѳъ даторїнїкълѳ лорѳ. Елѳ нъ е нїмензї даторїѳ къ чеа декжтѳ Францїеї, алѳ кьреїа алесѳ есте, Елѳ іеа пе о фемешѳ, каре н'ї ватълѳ нїчї прїнціпїлѳ, нїчї пьсєдїсїнеа, шї каре, адьче къ сїне пьмаї прѳрогатївеле еї персоналї, еарѳ днпъртѳїеї пьмаї фертекълѳ гравїеї шї попларїтатеа фромсєдїеї селе.

Парїс 8 Февр. Днкъ пьсе шїе каѳса, пентрь каре с'аѳ днпѳтѳплатѳ арестърїїле челе де іерї. Мьлці даѳ къ сокѳтѳла, къ ачѳста с'а фькьтѳ, ка сь сперїе пе лєїтїмїстї шї пе кореспонденцї зпорѳ жьрналѳ стрїеїне, сь нъ маї ворьскѳ прїн салѳне нїчї сь скрїе прїн жьрналѳ нїще лькрррї атїнѳтѳорїе де опѳреа Днпъртѳтѳсеї.

Парїслѳ е асѳзї плїнѳ де вїадѳ, пе вїлде нъ маї поцї днкѳпѳ де масче, мьлте днп еле се дькѳ днїнїтеа палатълї тзїлерїлорѳ, ка сь вазѳ пе Днпъртѳлѳ шї пе Днпъртѳса, кьлї ворешї днп палатѳ. Каѳса, къ пьрекеа днпъртѳтѳскѳ се афлѳ асѳзї дн Тзїлерїї, е, кьчї а фостѳ асѳрѳ ла балълѳ, че л'аѳ датѳ сенаторїї дн опѳреа еї. Фьрѳсєїнеа Днпъртѳтѳсеї а фѳртекатѳ пе тоцї. С'а фькьтѳ ѳвсєрвацїїне, къ днпса а конверсатѳ къ маї мьлці сенаторїї деспре тревеле полїтїче, шї мьлці зїкѳ, къ Днпъртѳтѳса, ка тѳте фемїїле челе фьрѳѳсе, ар фї датѳ довадѳ деспре маї кьпѳшїнде полїтїче. Знїї днкеїе де ачї, къ дн вѳра вїтѳре кьндѳ Наполеон ва днптрепрїнде о кьлѳторїѳ ла Алцїрѳ, Днпъртѳса ва пьрта дн нешїнда акась а вьрватъсѳтѳ кьрѳа днпъртѳїеї. Ва чѳ е маї мьлтѳ, знїї воескѳ а шї, къ Днпъртѳса се ва декѳра къ ордїнеле лєїзїнеї де опѳре пьмаї касѳ пѳтъ пьрта о командѳ мїлїтаре.

Кьрєлѳ банїлорѳ ла Вїена дн 12. Феврварїѳ. Калєнд. ноѳ.

Table with 2 columns: Month (Азрлѳ, Арїлїтѳлѳ) and Day (117 3/4, 109 3/4)

TELEGRAFUL ROMAN.

Telegraful iese de două ori pe săptămână: Miercuri și Sâmbătă — Prenumerățiunea se face în Sibiu la espeditura foiei, pe afară la Ce. R. poște, cu bani gata, prin scrisori francate, adresate către espeditură.

N^{ro} 11. ANUL I.

Sibiu 7. Februariu 1853.

Prețului prenumerațiunei pentru Sibiu este pe an 7. fl. m. c. ear pe o jumătate de an 3. fl. 30. cr. — Pentru celelalte părți ale Transilvanii și pentru provinciile din Monarhia pe un an 8. fl. ear pe o jumătate de an 4. fl. — Inseratele se plătesc cu 4. cr. șirul cu slove mici.

Românii din Transilvania și Meseriile

În unii din numerii acestui Jurnal s'a ciămatu luarea aminte a poporului nostru asupra agriculturii și a celeilalte economii de câmpu, cu scopu ca pe de o parte cunoscându elu însemnătatea acestei ocupațiunii nobile, să nu'î fie rușine a se coprinde cu ea, iar pe de alta ca să nu cugete, că metodul de a lucra se'u cultiva pământul nu suferu îmbunătățiri, prefaceri și scimbări, ci se șcie cu încredințare, că în țerele cultivate agronomia a ajunsu a fi șciință, în care din anu în anu s'au făcutu și se facu noue descoperiri și îndreptări, în ale căroru cunoșcință venindu cu vreme și poporul nostru, se va convinge pe deplin, cumcă e mare retăcire a voi omul să remănă numai pe lângă cele învățate și deprinse dela moși și strămoși, și a nu propăși cu timpul în totu ce mintea omenescă și spiritul ingeniosu află, preface, îndreptă și renoeșce cu folosu pentru întręga omenire. Dęcă buna nōstră mamă natură aru fi făcutu dela începutu vreo mizlocire, ca, cu treptata creșcere și înmulțire a nēmulu omenescu să creșcă și să se înmulțescă și pământul, pe care elu locueșce, atunci, tăcând de alte folose, despre care vomu vorbi mai la vale, și care prin acestu ramu de lucrare omenescă nu se căștigă nici odată, cu o agricultură bine deprinsă și cu o economiă de câmpu purtată cu destulă înțelepțiune, mai că amu poté viețui în mulțămire, retrași de lumea șgomotōsă, fără a ne cere trebuința, ca să mai aruncămū ocii și după alte ocupațiunii omenesci, aducătōrie de hrană și căștigū.

Privindu însă cu luare aminte la starea de astăzi a romānilorū nostrii din acēstă patriă peste totū, și cu deosebire la a celorū așezați în pământul regescū și în granița militare, ce a fostū odiniōră, vomū afla cu multă întristare, că pământurile lorū de aratū și câmpii de fânū, carii înainte de acēsta numai cu 60 de ani forma părțicele frumōse de pământū, astăzi prin desele împărțiri și subțimpăriri între fii, nepoți și strănepoți, ce au urmatū din generațiune în generațiune, au ajunsu a fi numai ceva mai late de cātū o pânză, în cātū stă să se adevereze proverbiulū, că „culcāndute sēra pe agrulū teū, diminēta te pomeneșci pe al vecinulū.“ Decī mergāndū asta totū așia, nu trebuie 60 de ani, și romānulū, care până acum nu cunōșce altă ocupațiune, prin care să'și pōtă căștiga pānea de tōte zilele, va deveni proletariū, se'u celū puținū iarāși la unū soiū de iobăgiă, silitū fiindū a lucra la altulū în parte, se'u și pe mai puținū, numai ca să nu peară de fōme.

În astfelilū de împregiurări o sântă datoriă ne îndēmnnă a cīama luarea aminte a romānului din Transilvania încă de timpuriū la o altă ocupațiune mult mai nobile de cātū agricultura, nesubpusă la strāmbătățile aerului, neatārnătōriă dela caprițele elemintelorū și necerătōriă de o sudōre așia cruntă ca pratulū, care cunoscānd'o omulū bine, ilū nutreșce și'lū îmbracă fără a'lū întreba, dacā a moștenitū dela

părinții seî moșie întinse, clădiri economice seú averi în numerătură, aú nu. Acéstă ocupațiune o dau meseriele, seú meșteșugurile, după cum le numește poporul.

Cine cunoșce pe românú mai d'aprópe, a petrecutú cu elú și nu s'a rușinatú a căúta la îmbrăcăminteá lui, nu va pote nega, cumcá elú încá dela descálecarea sea în acéstă patriá a adusú cu sine meseriele, care în patria lui cea veciá se aflá în flóre. Aú nu se îmbracá elú parte mare încá și până astázi, atátú partea bărbátéscă câtú și cea femeéscă, din creștetú până'n picióre cu vestminte țesute și cusute de mána sea, fără a cere întrevenirea meserieșiului străinú? Acésta e o faptă, care nu'í o putemú láúda după cuviință, și care dá de minciuná pe toți aceia, carií nu se rușinará a'lú înfery prin cárți și cu graiulú cu pata de lene, moleciune și trândáviá, și din contrá arată la luminá silința, ce'í e innáscută și agerimea minței, ce'lú caracterisézá. Dar óre mergeva acésta totú așia, ca adecá elú și pe viitoriú să se mulțumiască numái cu produsele industriei sele? Nu, nici decumú; și nici cá cere trebuința. Ceí ce avurá ocașiune a cunoște pe románií din acéstă patriá, după ape și munți, să vorú fi convinsú, cá și până acum în privința curáteniei, a valórei intrinsece ce și a gustului, cu care se îmbracá și unií și alții, domneșce o diferință însemnátóriá, care dacá vomú alátura pe románií nostrií cu cei din Bucovina, Moldavia aú Románia, creșce și mai tare. Vorba vine, cá românulú naintésá și elú adecá în ceea ce'í zicemú lucsú, în câtú cu vreme va fi silitú ași cumpára, decá nu póte, dar cea mai mare parte a îmbrăcăminteí, uneltelorú economice și a mobilelor sele dela cetate. N'a fostú dar românulú dela începutú peregrinú în meserie; dar cá n'a potutú propáși astúfelíú, ca să'și facá meseriele de profesiune și să ținá concurință cu meserieșií ce venirá mai târziú în acéstă patriá, nu é vina lui.

Cándú ne amú propusú noi a deștepta în românú o aplecare cátrá meserie, ca către o profesiune, unú îndemnú spre căútareá unei pání, care astázi pentru elú este cu totulú nouá, și a'lú conduce pe o cărare a civilisațiuneí, care'lú duce în lumea cea mare, nu gonimú altú scopú, decátú la aflarea unui mijlocú, prin care elú, înláturándú pe de o parte aceea fatale împregiurare, ce din lipsa pámántului íi amenință cu starea de proletariú, vagabundú, fără casá, fără masá, pe de alta se deviná în o pusețiune, din care cu vreme să se reverse asupra întregului poporú o stare mai bună, o avere náțiunale, unú gradú mai naltú de culturá, de care, după împregiurárele, în care ne aduserá fatalitáțile vécurilorú trecute, avemú cea mai mare trebuință, dorindú a figura și noi între popórele cele culte din Europa. Cáci este lucru doveditú, cum cá unú poporú, care se coprinde numái cu cultivarea pámántului cu prásirea seú economia vitelorú, cu căútareá minelorú și altele, se aflá într'o tréptá de culturá fórte apusá, în vreme ce altulú, care cu acele ocupáțiuni împreună comerciulú și industria, adecá neguțetoria și meseriele după întréga lorú estindere, care prin atingere neînterrupted cu popórele cultivate nu numái cá'și îmbunátățește starea sea materiale, adecá aduná averi, ci totodatá propáșește și întru îmbunátățirea stareí sele spiritualí, cultivándú'și mintea prin láțirea șciințelorú și a artelorú frumóse se aflá pe trépta cea mai naltá a cultureí. Arú fi să aláturámú în privința acésta de modelú și de esemplu pe măréța Engliterá, Belgiu și Olanda, în care comerciulú și industria se aflá în cea mai mare flóre, cu alte țeri, în care acei factori aí bogáției și cultureí náționali abia se cunoscú după nume; dar ajunge, dacá ne vomú alátura pe noi însine pe lângá alte popóre luminate, ca să ne convingemú, câtú este de reú și de págubitoriú a nu eși din loculú nașterii mai departe, a nu'ți cunoșce nici măcarú patria în care te náscuși și pe popórele cu care conlăcúești.

Spunețimi Dvóstrá economilorú de vite, carií locuiți pe subt pólele măréților Carpați, și neavándú locuri de ajunsú pentru purtareá economiei cámpene, cu atátú mai puținú pentru pascerea vitelorú, vá

vedeți siliți a le trece pe acele în vecinele principate dela și peste Dunăre, unde vă petreceți cu ele cea mai mare parte a vieții sub cerul liber, cum vă merge cu economia vitelor de vreo 30-40 ani în cocci? puteți Dvostră întări, punându mâna pe conștiință, cumcă trebele Dv. astăzi ve mergu atât de bine în privința câștigării de averi materială, – căci de cultură nu încapе vorbă, – în cătă să poteți zice: murimă cu inima liniștită, că ne amă asecurată viitoriulă copiiloră, nepoților și strănepoților nostrii pe vécuri înainte? aă nu ve crescă din tóte părțile greutăți și pedece, pe care nu santeți în stare ale înlătura fără jertfe însemnătórie? Óre nu s'ară asecura viitoriulă fiiloră și nepoților Dv. multă mai bine, cândă a'ți lua mesură, ca ei de timpuriu să se pregătescă cu cele de trebuință parte pentru îmbrățișarea negoțiului, parte pentru a meseriloră, care deprinse bine, aducă omulă o pâne multă mai dulce decâtă viața păstorescă și prin care a'ți da și poporulă bărbați înțelepți, trecuți prin școlă esperinței, iar nu bătuti numai de néoă și de ploii, de crivețulă iernei și de arșița verei? – Óre înțelegânduă Dv. bine, nu ați potea rădica ici colé câte o fabrică, dela care să ve luați procentele cu mai mare ușurință de cătă dela mieii, pe care vi'ți mână vântulă în Dunăre, și pe lângă care s'ară poté hrăni și sărăcimea cea multă, ce bate neîncetată la ușile Dvostră? (Va urma)

Monarhia Austriacă

Transilvania.

Despre principulă confesionale în privința învățământulă publică.

Sibiiu 5 Fevruariu. După ce înalta stăpânire a publicată în primăvéra anulă 1850 principiulă confesionale pentru scoléle populară, și gimnasială, s'a redicată din multe părți glasuri pro și contra, și principiulă acestă a fostă acuși într'o parte, acuși într'alta trasă și tălmăcitu după cum adecă poftéu interesele, și dorința părților apărătórie séu hulitórie de pomenitulă principă – Noi nune vomă lăsa nică cu apărătórii nică cu contrarii lui învreo polemică, ci ne aflămă îndatorăți a arăta publiculă mai puțin versată în trebile creșterii publice, ce a îndemnată pre înalta stăpânire a pune principulă acesta de basea și fundamentulă scoléloră populară, și gimnasială. Mai nainte însă vomă atinge pe scurtă principiulă însuși, așia precum s'a hotărătă dela locurile înalte.

„Scoléle populară aă să servescă Tinerimeă mai cu sémă pentru creștere, pentru aceea în ele învățietura religiunei este de o precumpănitórie înșămnătate, și are să sté cu biserica într'o legătură mai strânsă, și a se tracta în totă loculă, unde este numă cu potință ca o caúsă a Comunei Bisericești“.

„Îngrigirea, inspecțiunea, și povățuirea scoleloră populară este tréba comună a statulă și a biserică“.

„Despărțirea confesionale are locă și la gimnasia iarăși ca regulă, inspecțiune și povățuirea învățeturei religiiei se cuvine diregătóriei bisericesti într'o conțelegere cu statulă“.

Cercetându cu cuvenita băgare de sémă spiritulă principiulă acestă, ușior ne vomă convinge pentru ce înalta stăpânire l'a alesă de basea și fundamentulă, pe care aă să se zidescă scolele publice populară și gimnasială, ca să dea Tinerimeă dorita și corespunzătória creștere.

Și întru adevără vedemă că moralitatea ună poporă se desvóltă după adevărata religiositate. Cu cătă ună omă a primită dela învățetóriei, dela părinții sei o ideă mai lămurită, mai ciară și mai adeverată despre religiune, cu atăta voră fi și aplecările lui mai solide mai statornice, năravulă mai bună,

caracterului și moralitatea mai constanți, și din contră, cu cât idea religiunii va fi mai secă, mai bigotă, mai superstițioasă, și ecstravagante, cu atâta voru fi și aplecările lui mai mișcătorie mai ușiore, năravulă mai reu, caracterulă mai puțin, și moralitatea mai superficiale. Acésta ce ziserămă de individe singularie are valórea sea ca regulă (căci esceptiuni sântu în totu locul) și la întregile familie, și așa treptat și la întregile popóre.

Educațiunea popórelor trebuie dară să se basésă pe adevăratele idee ale religiunii ca să prósperese, și se corespundă scopului. Însă precum copii sugú neravurile și învață limba părinților sei, așa ei primescú totodată și cele din tã idee ale religiunii dela părinții lor; pentru aceea precum fiește care familiă are obiceiurile sele, așa și fie care religiă are principii sei, cari se deosebesc de aceia ai altorú religii; și fiind că acesti principii religionari influințese în tótă viața omului, și îi servesc de îndreptariú după care să'și întocmescă viața sea ca cetățenu întru totu, și ca creștinu în deosebii, este lucrulă învederatú, că înalta stăpănire, carea prețuiește și cinstește religiunea tuturorú supușilorú sei fără deosebire, nu a potutu altu mai bun, și scopulu mai corespunzatoriú principu să pună de basea și fundamentulă educațiunei publice în scólele populari și gimnasiali, decât Principiulă confesionale.

Puindú însă Înalta stăpănire de basea educațiunei publice principiulă confesionale întru totu, n'a escisú potința, ca singularii mădulari ai acesteii, séu aceleii confesiunii să nu cuteze a lua creșterea și învățetura sea la altă confesiune, nici are potere una séu alta confesiune a concede, séu a denega unu séu altu individú de alta confesiune frecventarea șcólei sele, precum vreú unii se esplice principiulă confesionale, nu nici decum, căci despre acésta a îngrigitú statulú unde zice:

„Frecventarea șcólei decătră copii de altă confesiune, decătú pentru care este ea destinată, nu se póte opri din partea diregătorielorú statulú.“

De și însă nu e opritu unu individú de alta confesiune a frecventa șcólele ce sântu întocmite numai pentru aceea confesiune, elú totuși în șcóla de confesiunea străină, nu e într'a sea, ci e numai unú óspe, și are să se îndrepte în tóte după rânduiala și datinele, ce se ținú în aceea șcóla, tocmai așa precumú vedemú în viața practică în soșietatea omenescă.

Décă dară în soșietatea umană, și în viața practică vedemú, că rânduiala unei case este cu atâta mai bună și mai pacinică, cu cât sântu mai puțin și mai omogeni stăpăni la dânsa, cu cât mai tare trebuie să fimú mai cu băgare de sémă pentru aceea casă, unde se crescú și se adapă copii nostrii cu învățeturi, ca în aceea să stăpănescă buna și pacinica orânduială. Acésta însă nu se póte ajunge altfeliú, decât decă aceea casă va avé mai puțin și mai omogeni stăpăni, séu esprimândune mai apriatú, decă fiește care comună bisericescă va îngriji de șcóla sea după pusulú principu confesionale dela înalta stăpănire.

Acest adevérú l'a cunoscutú pré bine și înalta stăpănire, căci zice: „Gimnasiile paritetice (pentru orii ce confesiune) aú a se tracta numai ca esceptiune.“

Stând acestú principu noi romăni de și sântemú o națiune, însă de doe confesiunii, avemú să îngrigim fiește care în partea sea despre prosperarea șcólelorú nóstre precumú vedemú și la alte confesiunii tot de o națiune. Acésta însă o potémú face în frățescă dragoste și în coînțelegere naționale, noi potémú sta cu șcólele unii lângă alții de vomú păzi principiulă acesta, și vomú îngriji de șcóle în parte, tocmai așa precum îngrigescú doi frați de casele lorú după trebuințele și lipsele ce le aú, și nu ne vomú mesteca în trebele altora, avândú nainté ocilorú zicala poporale însă pré adevărată „Noi sântemú frați, dar

nunțile noastre nu sântu surorî.“ Apoi nu vedemă noi în una și aceea grădină florii cu mirosuri, și cu colori deosebite, și cine cutéză a zice că una séu alta arū mirosi și arū fi mai bine colorată de cât cea laltă. Pentru ce dară să ne certăm: óre acui școlă este mai bună? Neajunsurile și lipsele școlerorū se potū mai ușorū radica, decât comuna unde este mestecată, va îngriji ca după proporțiunea poporului să se ajute atât una cât și ceea laltă, căci amăndoe aū una și aceea sfântă țântă a crește adecă pe românū să fie omū de omeniă, să prețuească stăpânirea și legile care îi dau securitate, să onoreze biserica și pe mai marii seî, și să fie cetățeni credincioși Monarhului seū. Să ne emulămū dară toți romani de amăndoe confesiunile din orî ce provinție pentru ajungerea acestei țante pré dorite, însă emulațiunea noastră să nu degenereze în ură, în pizmă, și prigonire, ci ea să fie nobile, sublime, căci numai așa va poté fiește care comună bisericescă îngriji de școlele sele, fără vătămarea cea mai mică a altorū confesiuni.

Grecoresăritenulū poté dóră merge fără sfială la școlele altorū confesiuni, și din contră fii de altorū confesiuni, la școlele grecoresăritene, însă ei aū să știe că aceea nu este școla lorū, ci ei sântu óspeți în trānsa, și aū a se porta în ea după datina și rānduiala ei.

Din cele până aci arătate se vede lămuritū, cumcă tendința ce a îndemnatū pe înalta stăpânire la înființarea, și înaintarea școlerorū confesionalî, numai atunci se va poté duce la sfârșitū cu succesū bunū, decât principulū despărțirei confesionalî se va ținé în tóte școlele neclintitū.

Sibiiū 6 Fevr. La noi ninsă erî tótă zioa și a îngreonatū fórte tare drumurile: dela încetarea balurilor ducem o viață fórte monotonă. Ilustritatea sea D. Episcopū Romanocaticū Ludovicū Hainald se află de vreo 2 zile în miziloculū nostru, și a venitū cu acelū scopū ca să ia parte la esamenele ce se ținu în tóte scolele de confesiunea catolică de aici. Întruducānduse iarășî esamenele semestrialî séu anualî, după cum adecă este decursulū studiului, în academia de drepturi de aicea D. Professore Hañrihū Smidt ținu cu auzitorii seî din științele cameralistice pre scrisele esamene. Ne bucurāmū auzindū că studenții romani de și mulți cam slebuți în limba germană, totuși arū fi depusū esamenele aceste cu succesū bunū.

Sibiiū 7 Fevr. După ce până în zilele din urmă avurāmū celū mai frumosū timpū, apoi înaintē cu câteva zile a ninsū pe aci bineșiorū, însă néoa numai decâtū a începutū a se topi, și prin acēsta într'atāta s'a stricatū comunicațiunea câtū până în minutulū de față ne sosi de la Viena numai posta din 13. Fevr., unde ar trebui să fie venitū până acum și postele din 14, și 15.

Blajū 30 Ianuariū. Serbarea scolastică obicinuită a se ținé în toți anii din timpū nepomenitū, s'a celebratū și astăzi în gimnasiulū nostru cu o solenitate mai strălucită. Ilustritatea sea D. Episcopū A. S. Șuluț a celebratū cu onoratulū Capitulū în biserica catedrale la 10 óre diminēța între cāntări armonice servițiulū dumnezeescū. Apoi aducānduse tóte notabilitățile bisericesti în sala mare a Gimnasiului, declamară patru tineri în patru limbe niște obiecte interesante, și anume: Vasiliū Nicóră despre nobilitatea științelorū în limba latinescă, Ioane Popescu despre buna instituțiune a tinerilorū în limba grecésă, Ioane Roșiū o poesiă „Reverirea Mormintelorū“ în limba romānescă; Petru Moldovanū despre virtute în limba Germānescă, cu care se mulțamiră toți ascultătorii. Solenitatea se încise cu cāntarea unei ode după mesure safică pentru fericita stare a Imperiului Austriacū, și a națiunei romāne.

Póte că va interesa pe DD. Cetitori să știe și de unde se trage aceasta sărbătoriă, dreptū aceea ne grăbimū a le face cunoscutū, cumcă ea este fundată de, de eternă memoriă demnulū Episcopū Grigoriū Maior, care voinđū a face o fundațiune pentru scolarii seraci de aici, a testatū 120 galbinî împărătești spre acelū scopū, ca din interesele lorū să se ajute tinerii mai săraci cu artiă și cărți, puindule totūdeodată aceea

obligațiune, ca ei în totu anul spre aducerea aminte să serbeze în zioa S. S. Trei Ierarhî și marelor Dascalî ai lumei acésta pomenire prin declarațiuni panegirice. La acestu legatú s'a adăogatú mai târziú unú capitale de 1680 fl., ce s'a adunatú din remășițele celorú 600 gălete de grău, din care se facé pâne și se da scolarilorú până la anulú 1848. La anulú 1806 suma acésta scăzu la 2200 f. m. c. și s'a elocatú ca fundú publicú, cu 5 percentú, însă cu devalvarea țedulelorú la anulú 1811 pătimi multú și acésta fundațiune. Iară mai târziú prin buna administrare a D. D. vicarî generalî cărora ea este încredințată, și prin generositatea fostului D. Episcopú Ioane Lemeni, care spesele acesté le porta din buzunariulú seú, capitalele crescú într'atáta, cât acuma dá interese anualî aprópe la 400 fl. m. c. Din care se acopere lipsele scolare maî mărunte și se plătește pedelulú gimnasiale cu 200 fl. m. c.

Ungaria. Navigarea vapórelorú pe Tisa a începutú în 3 Fevr. c. n. Vaporele mergú în tótáú septemána de doe orî între Segedinú, Solnocú, și Semlinú, apoî între Solnocú și Tocaiú.

Austria. Viena 12 Fevruariú. Maiestatea Sea ce. r. Apostolică s'a înduratú prin pré înalta Sea resoluțiune din 10 Fevr. a dispensa pe Locoțiitoriulú Mareșialú campestre Barone de Ciorici de purtarea Ministeriulú de resboiú, descoperindú pré înalta complăcere pentru servițiile până aci arátate, și încredințandú comanda corpulú alú III. din armată.

Totdeodată se îndură M. S. a încredința administrațiunea militare adiutantelú Seú generale, Generale Maior de Bamberg.

– Gaz. Vieneză: Atacurile cele hoțeshi asupra soldațilorú împărăteshi în Milanú, provocate de partida revoluționariá din țerile străine aú cășunatú trebuința de a încide granița de cătră Elveția. După știrile telegrafice, ce aú sosit, s'aú esecutatú poruncitele dispusețiunii militare, așia câtú în 11 Fevr. séra încideré graniței a fostú pusă în lucrare. De altă parte și dregătoria cantonele din Tesin a așezatú îndată ce a primitú știre despre rescóla în Milanú, unú detașamentú de milițiá elvețiană la graniță. În Veneția aú produsú știrile din Milanú puțină senzațiune, și locuitoriî plinî de voie bună aú luatú parte la veselile carnevalului.

De altmintrea aú remasú pán'acum liniștea în tótá Lombardo - Veneția nevătămatá.

– Când a pornitú regimentulú de infanteriá Principele Șvarțenberg, carele este alcătuitú din soldați magiarî, de aci cătră Croația, avu onóre de a fi înainte de plecare visitatú de Maiestatea Sea Împăratulú, carele vorbi cu maî mulți soldați ungurește; acestú lucru a produsú un entuziasmú nespúsú în șirurile soldațilorú.

– Din Londonú se scrie, că gubernulú englezescú, fiind rugatú de sfatú din partea porții în caúsa montenegrină, ar fi respunsú, că pórtá să nu mérgă pré departe în caúsa acésta, și să respecteze după cuviință pretensiunea cea dréptă al Austriei și al Rusiei.

Lombardia. Milanú 7 Fevr. Gazeta oficiale de aci cuprinde următóriele știri: Liniștea publică fu ieri turburată. Partida resturnătóriá, careî nu'î place, căci paciniciî lăcuiorî ieaú parte la nevinovatele veselii ale carnevalului, a vrutú să aducă noue sacrificiurî poftelorú sele revoluționariî. Ieri sérá cătră sése óre se vedéu cete de ómenî în cetate. Câțiva militari fură atacați unulú câte unulú. Diregătoriale îndată luară mesure cuviințiose, patróle numeróse îmblaú pe ulițe, maî multe individe armate cu cuțițe și cu stilete se arestară, și amesuratú statulú de asediá de față vorú fi judecate după legile militare.

Până la timpulú teatrului, a fostú liniștea într'atáta restaurată, câtú frecuentarea teatrelorú, care erau deșcise, n'a suferitú nicî o piedică. Din partea miliției și a civilistilorú sântú maî mulți răniți și morți.

S'aũ încercatũ revoluționarii prin bani și prin totũ felialũ de întãrãtãri a cãștiga pe poporũ pe partea sea, darã simșulũ celũ sãnetosũ alũ locuitorilorũ nu vru sã știe de aceste, și întregulũ poporũ nu numai cã a fostũ liniștitũ, ci încã a osãnditũ acẽsta încercare nebunã, ca o faptã afurisitã. Autoritatea e puternicã, și va ști prin tãte mijlãcele de rigurositate, ce le cerũ giurstãrile, sã susșinã ordinea și securitatea publicã. În provinciiũ însã nu s'a vãtãmatũ nicãirea liniștea publicã.

Mareșalulũ locușitiiorũ Contele Strassoldo a slobozitũ urmãtorãa prociemãștiune:

Turburãrile cele deplorabilĩ de ieri sãntũ provocate de cãtre o partidã, care ĩntru nepotișta sea de a ajunge scopulũ, ce și l'a propusũ, alergã la mijlãcele cele mãi urãte, ca sã turbure pe paciniculũ cetãșenũ ĩn securitatea și ĩn veseliele seale din carnavale, și a stingeri pe negoșãtorialũ și pe lucrãtorialũ ĩntru agonisela lorũ, și a semãna nencredere ĩn inime. ĩn calitatea mea ca comandante alũ cetãșei acesteia amũ poterea ĩn mãni, spre a nimici ĩncercãrile acesteĩ partide, și spre a scuti pe paciniciũ locuitorĩ atãtũ ĩn petrecaniile lorũ, cãtũ și ĩn deprinderea meserieĩ lorũ; locuitorii din Milanũ așia darã sã nu fie ĩngrigii, ci sã aĩbe ĩncredere ĩn privegerea și scutirea autoritãșilorũ.

Milanũ 7. Fevr. 1853.

Contele Strassoldo
ce. r. mareșalũ locușitiiorũ.

– Gazeta de Viena ĩmpãrtãșește ĩncã o prociemãștiune din partea Mareșalelui Radeșci. Prociemãștiune cãtrã locuitorii din regatulũ Lombardo- Veneticũ:

Spre ĩntregirea publicaștiunei eșite ĩn Gazeta de Milanũ din 7. ale c. l. Nr. 39. aflu a mãi publica urmãtoriele: O rotã criminalã, ĩnarmatã cu cușite a nãvãlitũ ĩn 6. ale c. l. sãrã pe ulișe hoșește asupra unorũ oficialĩ și soldașĩ singuraticĩ, dintre cariĩ zece remaserã morșĩ, era 54. furã mãi multũ seũ mãi pușinĩ rãnișĩ. Pãtrunsũ de cea mãi profundã abominare cãtrã cea mãi urãtã crimine, adecã omorulũ hoșescũ pãimitũ, sãntũ silitũ a ĩntrebuinșta mesure aspre asupra cetãșei Milanũ, și așia pe temeialũ amerinșterilorũ cuprinse ĩn procemãștiunea mea din 19. Iuliũ 1851. amũ ordonatũ, precum urmãzã:

1 Peste cetatea Milanũ enunciezũ gradulũ celũ mãi aspru de asediã, care se va pune ĩn lucrare cu tãtã asprimea ĩn tãte consecuștele seale.

2 Toșĩ strãiniĩ suspișioșĩ se duduie afarã din cetatea Milanũ.

3 Cetatea Milanũ are a ĩngrigi pe vieãșã pentru susșinerea celorũ rãnișĩ, precum și pentru a familielorũ celorũ cãzușĩ.

4 Pãnã ce se vorũ aduce și pedepsi urșitorii criminelorũ comise, este cetatea Milanũ datorãa, a plãti ĩntregeĩ garnisãne, care din cãușa acestorũ ĩntãmplãri e fãrte fatigatã, competenșii estraordinarie, de care contribuștiune ĩnsã sãntũ scutite acele individe, care sãntũ cunoscute de aplecate Gubernulũ, șinãse de oriĩ ce clase ale poporului.

5 ĩmĩ reservezũ de a mãi ĩmpune cetãșei Milanũ și altã pedepsã seũ contribuștiune, dupã cum se va vedẽ din rezultatulũ cercetãrei, cã a meritatũ.

Spre odihna comune facũ totũdeodatã cunoscutũ, cã liniștea publicã nu s'a mãi turburatũ nicãiriũ ĩn totũ regatulũ. Verona ĩn 9. Fevruariũ.

Franția.

Paris. Gazetele „Constituționalul” și „Pei” cuprind un articol interesant despre căsătoria lui Napoleone, care e intitulată „Împărătesa Eugenia”, și sonă așa: Spre durerea noastră aflăm în istoria multe regine, care nu sânt decât numai femei; însă fără de prea multă galanterie putem și aceea zice, că se află în lume și multe femei, care sânt vrednice de a fi regine. Împărătesa Eugenia este o astfel de femeie. Alegerea Împăratului, ce a căzut asupra ei, ar fi destulă dovadă pentru acesta. Napoleone III. a arătat mai multă cumpătare, mai multă precălcare și un sânge cu mult mai rece, decât să potă cineva presupune, că dorea ar fi fost rănit de orba patimă a unui moment. Adevărat, că faima despre căsătoria împărătească la început nu fu bine primită din partea borsei, însă spaimea ei a fost fără de nici o basă, și numai decât a doua zi și a venit erași în fire. Nimica nu e așa de simțitor pentru impresiuni, ca creditul. Bursa se lăgână câte odată, aci se suie, aci se pogoră foarte tare. Însă spre norocire guvernale nu se ungu în templul ei. Poporul mai genuin și mai sigur întru instinctele sale, a priceput îndată cugetul Împăratului, și a privit în această căsătorie nu numai o dovadă unei simțiri profunde și serioase, și un act al unei independenței nobile, ci totuodată și o îndestulare a unui interes politic mare și o consolidare a împărăției binate pe voturile suveranității naționale. După aceste merge autorele la alianțele de principii față cu căsătoria încheiată de Napoleone III, și zice: Noi nu ne sfimăm, a declara că Împăratul Napoleone III. n'ar fi putut să'și iae de soție pe o principesă din familiile suverane ale Europei almintrea, decât numai prin două mijloace atât imposibile, cât și triste: prin un război, seú printr'o înjosire. A ataca Europa, seú a înjosi împărăția Franceză, acesta a fost alternativă pre lângă care ar fi putut ajunge la onora unei alianțe dinastice. Dinastiile cele veci se mândresc cu originea lor cea antică. Ele potă pe frunte sfințenia timpului, ele au puterea lor în trecut; ele se acopere cu istoria ca cu un scut. Ele 'și amestecă sângele, numai spre a'și îngrădi tronurile mai bine. A cere dela dânsese, ca să primescă pe usurpatorii cei glorioși, cari se înalță prin glorie seú prin geni, în șirul și în familiile lor, însemneză atât, cât a pretinde, ca să'și uite de natura sea. Ele o facă acesta numai atunci, când sânt silite spre așa ceva prin interesul mântuirii, seú al fericirii lor. Așa e, când un usurpator este un conșerant, carele întinde granițele, străformeză naționalitățile, decretază dinastiile, atunci află el o alianță dinastică pentru sine. Dacă Napoleone III. ar fi jucată aceeași rolă ca și unci seú, dacă și ar fi încredințat norocul seú unei lupte decisive, și ar fi câștigat, ar fi dat Germaniei și Italiei titulele lor naționale Francezești îndărăpt, și cu o armată mare ar fi intrat în vr'o reședință; atunci, imbiind cu pace, lesne ar fi putut face, ca să i se ofereze vr'o căsătorie, însă atunci altarul, de cununiă, înainte căru ar fi înșenunciat cu o fată de rege, ar fi fost clădit pe ruinele unui război. Dacă Napoleone III. ar fi fost un ambițios ordinari și ar fi voit pentru onora unei alianțe dinastice să înjosescă și să umileze Franția, atunci cu bună sémă cu prețul acesta ar fi putut să mijlocescă o alianță dinastică. Pentru un al doilea Waterloo morale, seú pentru un alt conșer de la Viena nu ar fi pregetat potă Europa monarhică, de a trimite în palatul Tuilerilor una dintre cele mai strălucite și mai frumoșe fete ale se. Însă contractul de căsătorie n'ar fi fost alta, decât un contract de rușine. Însă nu! Împăratul n'a vrut să cumpere o alianță dinastică cu prețul păcei seú al onorei. El a voit mai bucuros să remănă drept și tare, decât a se vâră între regi printr'o întreprindere nebună, seú printr'o conșer. El mai bucuros a vrut să le fie sincerul lor aliat, decât neprietinul, seú datornicul lor. El nu e nimenu dator cu ceva decât Franței, al căreia ales este, El iea pe o femeie, care nu'și vatămă nici principiul,

nică pusețiunea, și care, aduce cu sine numai prerogativele ei personale, eară împărăției numai fermecul grației și popularitatea frumșetei sele.

Paris 8 Fevr. Încă nu se știe cauza, pentru care s'a întâmplat arestările cele de ieri. Mulți dau cu socotela, că acesta s'a făcut, ca să sperie pe legitimisti și pe corespondenții unor jurnale streine, să nu mai vorbescă prin salone nici să scrie prin jurnale niște lucruri atingătoare de onora Împărătesei.

Parisul e astăzi plin de viață, pe ulițe nu mai poți încăpe de masce, multe din ele se duc înaintea palatului tuileriilor, ca să vază pe Împăratul și pe Împărătesa, când vor eși din palat. Căusa, că păreca împărătescă se află astăzi în Tuileri, e, căci a fostă aseră la balul, ce l'a dat senatorii în onora ei. Frumșetea Împărătesei a fermecat pe toți. S'a făcut observațiune, că dânsa a conversat cu mai mulți senatori despre trebele politice, și mulți zic, că Împărătesa, ca toate femeile cele frumoșe, ar fi dat dovadă despre mari cunoștințe politice. Unii înceie de aci, că în véra viitoare când Napoleon va întreprinde o călătorie la Algir, Împărătesa va purta în neființa acasă a bărbatusău cârma împărăției. Ba ce e mai mult, unii voescă a ști, că Împărătesa se va decora cu ordinele legiunei de onore numai casă potă purta o comandă militare.

Cursul banilor la Viena în 12. Fevruariu. Calend. noș.

Aurul _____ $117 \frac{3}{8}$

Argintul _____ $109 \frac{3}{4}$

Redactor respunzetoriu: **Dr. Vasici.**

Editura și tipariul Tipografie diecesane.